

можност да разберемъ свѣта, и за това отъ всички велики мислители отъ Питагора до Гегеля, по всичката си справедливостъ са счита като краегъленъ камъкъ на всѣко здраво мисленіе. За това, въ всѣкий случай, полезно е да са изучва и метафизиката, особено въ наше врѣме, когато новината на цѣль редъ блѣстящи открития въ областта на естествовѣдѣніето при общото господство на едностранчивото насочване на умоветъ и силната склонностъ къмъ всичко външно и материално, привѣде мнозина къмъ това мнѣние, че само въ еднитѣ естествени науки са заключава всичката чловѣческа мъдростъ, и че способъ на разсѣждението за прѣдмѣтитѣ (индукция) именно и е този магически жезълъ, съ помощта на когото могатъ да бждатъ рѣшени всички най важни задачи на науката. Това значи да са побъркашъ въ една външностъ само; защото отъ една страна, аксиоми (очевидни истини) и величайши жизненни истини, безъ които е невъзможна ни една наука, прѣдшествуватъ всѣка индукция, а отъ др. стр. — естественитѣ науки описватъ само *слѣдствията*, които са приематъ, отъ поверността човѣкъ за причини. Тѣ нареченитѣ *закопи* на тѣзи науки сж само *способи за дѣйствие*; а главния дѣятелъ, когото тѣ не могатъ да изслѣдватъ, безъ да излѣзватъ изъ своитѣ прѣдѣли, на всѣкаде и винаги е неограниченния вездѣсжщия всѣтворация разумъ, називаемъ *Богъ*, отъ когото, както вече пѣше древния Гръцки поетъ, ний всица произхождаме, и въ когото ний, както учаше св. апостолъ Павелъ, живѣемъ, движимъ са и сжществуваме. И тѣ изучвайте и метафизиката; само не дѣйте мисли, че въпроситѣ ѳ могатъ да бждатъ рѣшени на школекия чинъ (столъ). Не, тѣзи въпроси са рѣшаватъ само съ дългъ *опитъ* на истинно-чловѣческия животъ; и счастливъ е този, който си ги е разрѣшилъ тѣ, или инакъ и, съ топла вѣра въ намѣренната отъ него истина, може да заспи сжщо тѣ спокойно, както младенца заспива на майчината си цица.

VI. Другата функция на нашия духъ, което са нуждае